

Eke fino de la tridekaj jaroj, la ĝenerala politika situacio malfavoris al la Esperanto-movado, en multaj landoj ĝi estis oficiale malpermesata kaj dum la dua mondmilito persekutata. Paradokse kontraŭis ĝin kaj Hitler (Esperanto = lingvo de konspiremaj judoj kaj framasonoj) kaj Stalin (= lingvo de burĝa kapitalismo kaj kosmopolitoj), tial multaj esperantistoj pereis. Malfavora estis ankaŭ la organiza skismo post 1936, kiam flanke de UEA kun sidejo en Ĝenevo funkciis la *Internacia Esperanto-Ligo* kun sidejo en Britio. Inter 1940 kaj 1946 ne okazis UK-oj, sed en 1947 la du organizaĵoj trovis interkonsenton kaj kunfandiĝis. Gravan rekonon de Esperanto alportis la ĝenerala konferenco de UNE-SKO en 1954 en Montevideo, akceptinta rezolucion rekonantan meritojn de Esperanto en internaciaj intelektaj interŝanĝoj kaj proksimigo de popoloj. En 1985, prepare al la centjariĝo de Esperanto, UNESKO ripetis la pozitivan rezolucion kaj rekomendis Esperanton al siaj membroŝtatoj.

La 50-a UK okazis en 1965 en Tokio, la unuan fojon en Azio, kaj poste Esperanto pli kaj pli disvastiĝas ankaŭ ekster Eŭropo. En komunismaj landoj, kiel ekz. en Ĉinio, en Kubo, en Orienta Eŭropo kaj en Sovetunio estis Esperanto akceptata kaj instruata kiel rimedo de informado pri tiuj landoj kaj iliaj sukcesoj ekonomiaj kaj politikaj. Signifa atingiĝo estis enkonduko de Esperanto-fako en 1966 en la budapeŝta Eötvös-Loránd-Universitato, dank' al la profesoro István Szerdahelyi. En Hungario eblas elekti Esperanton kiel lingvon de fremdlingva ŝtata ekzameno, do miloj da studentoj uzis tiun oferton, kvankam ili post la ekzameno ne ofte iĝis esperantistoj.

En la dua duono de la 20-a jc. firmiĝis la pozicio de la angla lingvo kiel mondvaste internacia. Tio igis junajn esperantistojn revizii la movad-celon oficialigi Esperanton kiel duan lingvon por ĉiuj. En „Manifesto de Raŭmo”, verkita en 1980 okaze de TEJO-kongreso, ili starigas celojn alternativajn, gravajn por kreo de novtipa internacia kulturo de diaspora lingva minoritato, kiel ili vidas sin. La plej granda UK kun 5946 partoprenantoj okazis en Varsovio en 1987, la jaro de centjariĝo de Esperanto. Post la falo de komunismaj reĝimoj en la naŭdekaj jaroj plu ŝanĝiĝis la movada situacio. La 81-a UK en 1996 lanĉis dokumenton konatan kiel *Manifesto de Prago*, kiu emfazas i.a. demokratian komunikadon, lingvajn rajtojn kaj lingvan diversecon.

Kvankam nur parto de esperantistoj partoprenas en la organizita movado, ĝi estas la plej videbla rezulto de la sociolingvistika evoluo. Atestas tion ne nur centoj da landaj asocioj, kies nombro kreskas ĉefe ekster Eŭropo, sed ankaŭ tre diversitaj organizaĵoj, plej ofte kunlaborantaj kun UEA kiel fakaj asocioj (ĉ. kvardeko), kiuj praktikas uzadon de Esperanto en kulturaj, filozofiaj, sciencaj, sportaj kaj multaj aliaj sociaj terenoj. Novaj komunikad- kaj lern-ebloj helpe de interreto (ekz. Duolingo, E@I) pligrandigas ĝeneralan intereson pri tiu ĉi – la plej granda – planlingvo.

8.3. La gramatiko

Alfabeto: a, b, c, ĉ, d, e, f, g, ĝ, h, ĥ i, j, ĵ, k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ, t, u, ŭ, v, z.

Artikolo: nur la difina **la**, senŝanĝa, en poezio apostrofebla je **l'**.

Substantivoj: finiĝas je **-o**, akuzativo **-n**, pluralo **-j**.

Adjektivoj: finiĝas je **-a**, kongruas kun substantivo (akuzativo **-n**, pluralo **-j**), komparativo havas partikulon **pli**, superlativo **plej**.